

Kirjasto

Toimintakertomus 2019

KIRKKONUMMEN KUNTA 26.2.2020

Kirjastotoimi

KIRKKONUMMEN KUNNANKIRJASTON TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2019

Kirjasto on lakisääteistä peruspalvelua, joka edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Kirjaston lainaus laski 5,36 %. Vuonna 2019 kirjattiin 505 865 lainausta eli 12,77 lainaa asukasta kohti. Edellisenä vuonna lainaus oli 13,58 asukasta kohti ja koko maan keskiarvo oli 15,43 **.

Vuoden 2019 kävijämäärä 306 427 oli 7,74 käyntiä asukasta kohti (koko maan keskiarvo oli 9,09 **). Verkkokäyntien määrä oli 226 810. Ohjattuja käyntejä oli 16 803. Tilapäisjärjestelyt ovat vaikeuttaneet pääkirjaston käyttöä ja vähentäneet lainaus- ja kävijämääriä.

Kirjaston käyttömenot asukasta kohti olivat 50,68 euroa ja yhden lainan hinta oli 3,97 euroa. Koko maassa yhden lainan keskihinta oli 3,78** euroa ja kirjastotoimintaan käytettiin 58,31** euroa per asukas. Aineistoa hankittiin 5,87 eurolla Kirkkonummella ja koko maassa 6,73** eurolla per asukas.

Uusi kirjastojärjestelmä otettiin käyttöön maaliskuussa ja Masalan kirjastosta tuli omatoimikirjasto toukokuussa. Loppuvuodesta alkaen kirjasto on tarjonnut kahta elokuvapalvelua verkossa.

Uuden kirjastotalon nimeksi tuli Fyyri. Nimestä järjestettiin ideakilpailu, johon tuli yli 500 ehdotusta. Nimen valitsi työryhmä, johon kuuluivat mm. kirjailijat Timo Parvela ja Katarina von Numers-Ekman.

Svenska Kulturfondenilta kirjasto sai 3 000 € avustusta sivukirjastojen lasten ruotsinkielisiin kulttuuritapahtumiin. Sekä Veikkolan ja Masalan kirjastoissa esitettiin teatteriesitys ja musiikkikonsertti.

*asukasluku 39 611 **Koko maan tiedot vuoden 2018 tilastotietoja

Kunnan kirjastolaitos

Kunnan kirjastolaitokseen kuuluu pääkirjasto, Masalan kirjasto, Veikkolan kirjasto ja kirjastoauto. Lisäksi kirjastotoimintaa on Kirkkonummen vanhainkodissa, Palvelukeskuksessa, Lehmuskartanon hoivakodissa, Palvelutalo Valkokullassa sekä kotipalvelutoimintana.

Kirjaston kävijämäärä

	2019	2018
Pääkirjasto	147 450	151 066
Kirjastoauto	25 994	29 661
Masala	41 971	49 799
Veikkola	53 058	53 381
Mesta	37 957	37 323
Yhteensä	306 427	321 230

Aukiolotunteja oli vuoden aikana pääkirjastossa 2 870, kirjastoautossa 777 (pysäkkiaika) ja Veikkolan kirjastossa 1 438. Masalan kirjastossa oli henkilökunta paikalla 1 155 h ja omatoimiaikaa 2 317 h.

Kirjastot (pääkirjasto, Mesta, Veikkola, Masala ja kirjastoauto) olivat suljettuina kirjastojärjestelmän vaihdon vuoksi 25.2. - 6.3.2019. Masalan kirjasto oli suljettuna omatoimikirjaston remontin takia 7.3.- 3.5.2019. Pääkirjaston aukioloaikoja vähennettiin 24.6. - 4.8.2019 ja Mestan (lasten ja nuortenosasto) aukioloa vähennettiin 24.6. - 4.8.2019. Kirjastoauto ei ajanut 17.6. - 11.8.2019. Veikkolan ja Masalan kirjastot olivat 1.6. - 31.8.2019 lauantaisin suljettuina.

Kirjakokoelma

Kunnan kirjastoissa oli 31.12.2019 yhteensä 167 927 aineistoyksikköä (v. 2018 171 484 aineistoyksikköä), joista kirjoja oli 139 687 (v. 2018 143 789). Asukasta kohden tämä merkitsee 4,24 yksikköä, joista 3,53 on kirjoja. Vuoden aikana hankittiin 13 138 yksikköä, joista kirjoja 11 320.(v. 2018 12 400 yksikköä, kirjoja 11 296) ja poistettiin 16 083 aineistoyksikköä (poistot v. 2018 11 908).

Kirjahankinnan kielijakauma

suomenkielisiä	83,83 %
ruotsinkielisiä	14,43 %
vieraskielisiä	1,74 %

Lainaus

	2019	2018
Pääkirjasto	273 313	277 400
Kirjastoauto	65 173	66 192
Masala	70 536	86 222
Veikkola	83 942	96 788
sosiaalinen kirjastotyö	1 500	2 134
kaukolainat	1 269	1 239
käsilainat	30	71
e-laina	9 589	6 869
	-----	-----
	505 865	543 557

Lainaaajien lukumäärä oli 13 784. Kunnan asukkaista 35,02 % oli lainaajia.

Kaukopalvelu

Kirjasto toimitti asiakkailleen 1 269 kaukolainaa muista kirjastoista ja lähetti omasta kokoelmastaan lainaksi muihin kirjastoihin 5 teosta.

Pääkirjasto

Aikuistenosaston ja musiikkiosaston toiminta

Tapahtumia on kuluvan vuoden aikana järjestetty vähän, koska pääkirjasto on koko vuoden toiminut väistötiloissa. Digi-tohtori on jatkanut toimintansa pääkirjastossa. Kevään ja syksyn aikana digi-tohtori on ottanut vastaan asiakkaita tiistaisin klo 9-11 Digikahvilassa, ja torstaisin klo 17-18 digitohtorin päivystysvastaanotolla. Kansalaisopiston digineuvoja on auttanut asiakkaita ma ja to klo 10–12.

Pääkirjaston lukupiiri sekä Teetä ja runoa runopiiri jatkoivat toimintansa. Lukupiiri kokoontui vuoden aikana kahdeksan kertaa, ja Teetä ja runoa seitsemän kertaa. Kaksikielinen Proust-lukupiiri kokoontui myös vuoden aikana kahdeksan kertaa. Lukupiirissä luettiin yhdessä Marcel Proustin *Kadonnutta aikaa etsimässä*. Kaikki lukupiirit kokoontuivat kirjaston Mestassa.

Liikenne- ja viestintäministeri Sanna Marin saapui pääkirjastoon 3.7. esittelemään hallitusohjelmaa.

Lauantaina 24.8 vietettiin kirjastossa Kirkkonummi-päivää.

Lauantaina 7.9 Porkkalan Martat antoivat sienineuvontaa

Maanantaina 11.11 toimittaja Jussi Konttinen vieraili pääkirjastossa kertomassa kokemuksistaan ja kirjastaan, *Siperia – suomalaisen perheen ihmeellinen vuosi ikiroudan maassa*.

Tieto-Finlandia-ehdokkaas Aapo Roselius vieraili pääkirjastossa maanantaina 25.11. Tilaisuudessa Roselius kertoi kirjasta *Villi itä: Suomen heimosodat ja Itä-Euroopan murros 1918-1921*, jonka hän on kirjoittanut yhdessä Oula Silvennoisen kanssa.

Kirjaston Mestassa on syksyn aikana voinut pari kertaa viikossa harjoitella suomen kieltä kielikahvilassa. Kielikahvila on järjestetty yhteistyössä SPR Kirkkonummi-Siuntio osaston kanssa.

Lasten- ja nuortenosasto Mesta

Suomen- ja ruotsinkielisiä satutunteja järjestettiin kevät- ja syyskaudella viikoittain. Pienemmille lapsille ja heidän vanhemmilleen oli tarjolla suomenkielisiä lauluruhetkiä sekä ruotsinkielisiä musikketuokioita. Syksyllä pyörähti käyntiin myös englanninkielinen *Song and story time* -tuokiot lapsiperheille. Kesällä järjestettiin satupiknikkejä molemmilla kielillä. Ohjattuja mediasatutuokioita kehitettiin loppuvuodesta.

Esikoululaiset kävivät kirja- ja kirjastoleikissä Mestassa. Ykkösluokkalaisille jaettiin kirjastokortit ja esitemateriaalia heti lukuvuoden alkaessa.

Kirjavinkkausta tarjottiin kaikille luokka-asteille (sekä ala- että yläkoulut) niin suomeksi kuin ruotsiksi. Kirjavinkkarit kävivät myös kouluilla vinkkaamassa ja mm. pitämässä aamunavauksen. Syksyllä ruotsinkielisille alaluokille pidettiin myös kirjamaistiaisia (bokprovning). Sekä ala- että yläkoulut lainasivat ahkerasti luokkakirjasarjoja ja niitä myös hankittiin lisää. Päiväkodeille ja koulu- luokille toimitettiin kirjakasseja. Koululaisille pidettiin myös runopajoja ja sanataidetuokioita. Kirjaston palveluja ja tarjontaa käytiin esittelemässä opettajankokouksissa.

Mestassa järjestettiin myös vapaa-ajan toimintaa lapsille. Uudet 3D-tulostimet olivat kovassa käytössä ja opastuksia pidettiin niin yksittäisille asiakkaille kuin ryhmillekin. Mestassa järjestettiin t-paitapajoja ja syyslomalla koodauspaja (Deepti Pradhan vetäjänä). Noin kerran kuussa Mestassa vieraili lukukoira, jonka seurassa lapset ovat voineet treenata lukutaitoaan. Syksyllä kirjaston Soturikissakerho kokoontui kerran viikossa lukemaan ja askartelemaan soturikissojen innoittamana. Sydäkustens ordkonstskolanin ryhmät vierailivat Mestassa syksyllä. Kirkkonummipäivillä Mestassa askarrettiin ja yläkerrassa oli mahdollisuus tutustua vinyylilevyihin.

Nuorisopalvelut jatkoivat nuorten iltoja Mestassa keskiviikkoisin ja perjantaisin. Mesta on ollut näinä päivinä pidempään auki (ke klo 21 ja pe klo 22 asti).

Kirjastoautotoiminta

Kirjastoauto ajoi Masalan kirjaston pihalle kahtena lauantaina: 23.3. ja 13.4. Masalan kirjasto oli tuolloin suljettu omatoimiremontin vuoksi, joten alueen asukkaille tarjottiin mahdollisuutta asioida kirjastoautossa.

Kirjastoauto osallistui la 8.6. Veikkola-päivään Veikkolan torilla. Ohjelmassa oli kuvasuunnistusta, jossa tunnistettiin erilaisia lastenkirjahahmoja. Lisäksi autossa oli mukana kesäisiä lukuhaasteita ja lainattavia Take away -kasseja.

Kirkkonummi-päivänä la 24.8. Mestan edustalla pääsi tutustumaan kirjastoautoon. Myös ohjaamo oli avoinna asiakkaille. Auton ulkopuolella Kirkkonummen kuvataidekoulun oppilaat tekivät kasvomaalauksia halukkaille.

Masalan kirjasto

Masalan kirjastossa toteutettiin remontti ja asennettiin omatoimikirjastotekniikka. Remontin vuoksi kirjasto oli suljettuna 2,5 kuukautta. Omatoimikirjaston avajaiset ja samalla Masalan kirjaston 20-vuotisjuhlat olivat toukokuussa. Ohjelmassa oli mm. Arne Alligaattori & Viidakkorumpu-yhtyeen lastenkonsertti, Greyhound Jazz Bandin konsertti, glittertatuointipaja sekä kakkukahvit 500:lle. Omatoimikirjasto omaksi –hanke jatkui koko vuoden aluehallintoviraston avustuksella.

Hiihtolomalla ohjelmassa oli mm. naamiopaja, askartelupaja sekä taikuri Toomas Pitkäsen show. Monikielisen viikon thai-illassa oli hedelmien ja vihannesten kaiverusta, Syyria-illassa tietoa Syyrian historiasta ja kulttuurista ja elävää musiikkia, tanssia ja herkkuja, Eritrea-illassa tietoa tigrinjan kielestä sekä maistiaisista eritrealaisesta ruokakulttuurista. Monikielisen viikon ohjelmaan kuului myös Taikovan Lehmän taikashow sekä äitienpäiväkorttien askartelupaja.

Teatteri Hevosenkenkä esitti vuorovaikutteisen lastennäytelmän Mimmi Lehmä ja Varis suomeksi ja ruotsiksi.

Kesälomakauden aluksi järjestettiin koululaisille koirakerho. Viikon ohjelmassa oli mm. koirien käsittelyn harjoittelua, etsimisleikkejä ja turvallista koiriin tutustumista.

Kesäkaudella kokoontui Luetaan ja keskustellaan yhdessä –piiri, jossa oli mahdollista harjoitella arjessa tarvittavaa lukemista, kirjoittamista ja keskustelua suomeksi.

Satupiknikkejä järjestettiin kesällä suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja venäjäksi.

Syyslomaviikolla ohjelmassa oli kissa-askartelupaja, kaverikoirat ja pinssien tekoa, kirjastokissa, poniaiheinen askartelupaja ja oikeat ponit näyttelytilassa, eläinteemainen 3d-printteripaja sekä Tanssiteatteri Raatikon vuorovaikutteinen Lentävä matto -lastenteatteriesitys.

Suomi-viikolla tutustuttiin suomalaisiin peleihin ja leikkeihin, opittiin jätteiden lajittelua ja kodin jätehuoltoa sekä harjoitettiin sananselitystaitoja Alias-peli-illassa. Mitä Suomi tarkoittaa minulle -tilaisuudessa keskusteltiin suomalaisesta tapakulttuurista.

Masalan murharyhmä-dekkarilukupiiri ja venäläinen kirjallisuus- ja elokuvapiiri kokoontuivat kerran kuukaudessa. Matkailukahvila aloitti toimintansa syyskaudella. Dekkariviikon kirjailijavieraina esiintyivät Jari Mäkipää, Eva Frantz ja Matti Rönkä.

Kulturfondenin tuella järjestettiin FlipFlop-lastenmusiikkiyhtyeen konsertti sekä Teater Tapirin runovarieté Rösfasoner.

Lasten joulutapahtumassa Jääkuningatar ja Talviprinsessa leikkivät lasten kanssa. Joululahjapajassa tuunattiin paitoja ja kasseja vinyylileikkurin ja lämpöprässin avulla. Päivän ohjelmassa oli myös joululainen musarihetti, kruunuaskartelupaja, Marttojen joulupuuro sekä Taikuri Kim Wistin maaginen taikashow.

Nukketeatteri Sampo esitti Joulu tulla jollottaa -nukketeatterikonsertin. Puurojuhlassa nautittiin joulurunoista, yhteisjoululauluista ja Lucian esityksestä.

Oikeudellinen neuvonta, lukukoira, läksyhelppi sekä Enter ry:n vapaaehtoisten vetäjien digineuvontatilaisuudet olivat kirjaston tarjonnassa, samoin useat t-paitapajat sekä viikottaiset satutunnit, laululorut, sagostund- ja musiklek-tuokiot ja kirjaleikit. Palvelutalo Valkokultaan toimitettiin aineistoa. Kirjaston tiloissa pidettiin vuoden aikana 7 näyttelyä.

Veikkolan kirjasto

Veikkolan kirjaston koulu- ja päiväkotiyhteistyö jatkui tuttuun tapaan vilkkaana: kirjasto järjesti alueen kouluille ja päiväkodeille mm. kirjavinkkauksia, kirjaleikkejä, kirjastoesittelyjä sekä tiedonhaun opastuksia.

Koulu- ja päiväkotiryhmille tarjottiin vuoden mittaan myös teatterielämyksiä: alueen ruotsinkielinen koulu kutsuttiin katsomaan teatteri Taiminen näytelmä *Skolans kung* ja ruotsinkielinen päiväkotiteater Tapirin *Rösfasoner – en diktvarieté*. Viimeksi mainittu toteutettiin

Svenska Kulturfondenin tuella. Yläkoululaisille tarjottiin alkuvuodesta teatteri Taiminen esitys *True Love Sucks*. Perhepäivähoitajien lapset taas kutsuttiin katsomaan Kurnuttavan Sammakon *Hyvää huomenta, Apo Apponen*.

Koulu- ja päiväkotiyhteistyön lisäksi kirjasto järjesti lasten vapaa-ajan toimintaa. 3D-tulostin ja PS4-pelikonsoli olivat ympäri vuoden vilkkaassa käytössä. Syksyllä pidettiin kaksi t-paitapajaa. Syksyn ajan kirjastossa pyöri Soturikissa-kerho, jossa 15 kerholaisen kanssa luettiin Soturikissa-sarjan ensimmäistä osaa ja tehtiin siihen liittyviä askarteluja. Kirjastokoira ja lukukoira vierailivat vuoden mittaan kirjastolla. Myös hiihto- ja syysloman ajaksi kirjasto tarjosi lapsille erilaista tekemistä, kuten askartelua.

Suomenkieliset viikoittaiset satutunnit pidettiin keväällä ja syksyllä. Lisäksi syyskaudella toteutettiin yhteistyössä asukaspuisto Veikonvintin kanssa ruotsinkieliset satutunnit. Venäjänkieliset satutunnit pyörivät kevätkauden ajan. Kesällä kirjastolla saatiin nauttia sekä suomen- että ruotsikielisistä satupiknikeistä.

7.9. järjestettiin lastenmusiikkilauantai, jonka aikana kirjastossa esiintyivät FlipFlop-yhtye (Svenska Kulturfondein tukemana) sekä Mimi ja Kuku. Maaliskuussa kirjastolla nähtiin teatteri Taiminen näytelmä *Kadonneen äänen metsästys* ja joulukuussa nukketatteri Ofelian *Pikku peikon joulu*.

Vuoden mittaan järjestettiin erilaisia tapahtumia myös aikuisasiakkaille. Kirjasto osallistui digineuvonnan tarjoamiseen senioreille: kirjastolla oli viikoittaista matalan kynnyksen digineuvontaa, ja lisäksi kirjaston työntekijä kävi Veikkolan seniorikahvilassa pitämässä älypuhelin- ja tablettiopastuksia.

Keväällä kirjastossa pyöri venäjän kielikahvila ja syksyllä matkustuskahvila. HSY:n kompostointikurssi toteutettiin kirjastolla keväällä ja jätehuoltoluento syksyllä. Oikeusneuvontaa järjestettiin yhteistyössä Kirkkonummen lakipalveluiden kanssa.

Veikkolan Kartanoteatterin kanssa kirjastolla järjestettiin vuoden aikana kaksi lauluiltaa. Kirjailijavieras Kari Lumikero keräsi loka-kuussa kirjaston täyteen kiinnostuneita kuulijoita.

Yhteistyö Kirjaston ystävät ry:n kanssa jatkui entiseen tapaan, kun kirjastolla pidettiin yhteensä neljä Novellit ja neuleet -iltaa sekä kaksi Runopiknikkiä. Yhdistyksen lukupiiri kokoontui kirjastolla kerran kuussa. Yhdistyksen kanssa järjestettiin vuoden aikana kaksi tapahtumaa, keväällä *Kevään taikaa* sekä syksyllä *Lukemisen juhlaa*.

Kevään tapahtumassa järjestäjinä olivat myös asukaspuisto Veikonvintti, Pohjois-Kirkkonummen MLL sekä Kirkkonummen suomalainen seurakunta.

Yhteistyö asukaspuiston, seurakunnan sekä MLL:n kanssa vilkastui myös muulla tavoin: yhdessä järjestettiin jouluisen Tonttutorstai ja osallistuttiin kesäkuussa Veikkola-päiville.

Veikkolan kirjastorakennuksen peruskorjauksen hankesuunnitelma edistyi vuoden aikana. Asiasta järjestettiin toukokuussa asukasilta, jossa tuli esille myös kirjaston mahdollinen uusi sijainti.

Kirjasto toimi ennakkoäänestyspaikkana 6.–8.4. sekä 18.–20.5. Kirjaston näyttelytilassa pidettiin vuoden aikana 12 näyttelyä. Rotkosali oli vuoden aikana aktiivisessa kokous- ja kerhokäytössä. Tilaa käyttivät mm. Muistiluotsin muistikahvila, Kirjaston ystävien lapsi- ja nuorisoteatteri, Veikkolan avoin taidekerho, kansalaisopiston kädentaidon kahvila, perhepäivähoidon kerho sekä lukuisat eri yhdistykset.

Sosiaalinen kirjastotyö

Kirkkonummen vanhainkodissa, Palvelukeskuksessa ja Lehmuskartanossa on siirtokirjakokoelmat. Lehmuskartanon hoivakotiin ja Palvelutalo Valkokultaan toimitetaan asiakkaille lainoja.

Asiakkaat käyttävät myös kotipalvelua. Näkövammaisten kirjastosta, Celiasta, välitetään Daisy-äänikirjoja kirjastojen kautta ja niitä myös toimitetaan asiakkaille kotipalveluna.